

**การประเมินการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบ
และจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์**

**AN EVALUATION OF THE IMPROVEMENT OF OPERATION STEP FOR FORMAT
INSPECTION AND PREPARATION OF THE VOLUME FOR THESES AND DISSERTATIONS**

พงศ์ลักษณ์ รุ่งวิทยาร

นักวิชาการศึกษานโยบายการพิเศษ สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และ ดุษฎีนิพนธ์ และประเมินกระบวนการที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ 2) ระยะปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ และ 3) ระยะประเมินการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

วิธีดำเนินการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะก่อนปรับปรุงขั้นตอนฯ ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร ข้อมูล ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษา ระยะที่ 2 ระยะปรับปรุงขั้นตอนฯ ใช้การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยระยะที่ 1 มาประมวลและออกแบบขั้นตอนการดำเนินงานใหม่ ระยะที่ 3 ระยะประเมินการปรับปรุงขั้นตอนฯ ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่ กลุ่มละ 11 คน สทนากลุ่มบุคลากรหน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา จำนวน 27 คน และกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสำนักบัณฑิตศึกษา จำนวน 9 คน เพื่อกำหนดแนวทางและกระบวนการที่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ที่ปรับปรุงใหม่

ผลการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะก่อนปรับปรุงขั้นตอนฯ ทำให้ทราบปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ต้องปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ระยะที่ 2 ระยะปรับปรุงขั้นตอนฯ ทำให้ได้ขั้นตอนฯ ที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ระยะที่ 3 ระยะประเมินการปรับปรุงขั้นตอนฯ ผลลัพธ์จากการประเมินขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่ ทำให้เกิดวงจรพัฒนา ซึ่งผลลัพธ์คือแนวทางในการสนับสนุนสำหรับหน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และหน่วยสนับสนุนของสำนักบัณฑิตศึกษา

คำสำคัญ : การประเมิน การปรับปรุงขั้นตอน การตรวจรูปแบบ การจัดทำรูปเล่ม

ABSTRACT

The purposes of this research were to improve the operation step for format inspection and preparation of the volume for theses and dissertations, and to evaluate the developed improvement step. The research operation comprised of three phases: (1) the pre-improvement phase of the operation step for format inspection and preparation of the volume for theses and dissertations; (2) the improvement phase of the operation step for format inspection and preparation of the volume for theses and dissertations; and (3) the evaluation phase of the improved operation step for format inspection and preparation of the volume for theses and dissertations.

Details of research operation were as follows: Phase 1: the pre-improvement phase, the researcher conducted a study of documents and information on rules, regulations and announcements concerning instructional management at the graduate level. Phase 2: the improvement phase, the data obtained from Phase 1 were processed and analyzed to synthesize and design the new operation step. Phase 3: the evaluation phase, the researcher conducted in-depth interviews with groups of 11 students and advising instructors concerning with or affected by the improved operation step, and conducted focus group discussions involving 27 personnel in the faculty secretarial units and 9 concerned personnel from the Office of Graduate Studies in order to determine work guidelines and procedures in line with the improved operation step.

Research results were as follows: Phase 1: the pre-improvement phase, the problems and causes of problems in the existing operation step for format inspection and preparation of the complete volume for theses and dissertations were identified. Phase 2: the improvement phase, the new and improved operation step for format inspection and preparation of the complete volume for theses and dissertations were developed that was in line with the instructional management context of the university. Phase 3: the evaluation phase, the improved operation process was evaluated. As a result of the new process evaluation, a development cycle was created resulting in the obtained guidelines for supporting the work of the faculty secretarial units and the support unit of the Office of Graduate Studies.

Keywords: Evaluation, Step improvement, Format inspection, Preparation of volume

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (มสธ.) จัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ โดยมีการออกแบบหลักสูตรและระบบการจัดการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้คำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเริ่มเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 สารสำคัญของประกาศฯ คือ 1) ผลงานวิทยานิพนธ์หลักสูตรระดับปริญญาโท แผน ก จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการหรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (Proceedings) และ 2) ผลงานวิทยานิพนธ์หลักสูตรระดับปริญญาเอกจะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่มีกรรมกรภายนอกมารวบรวมกลั่นกรอง (Peer Review) เป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา ประกอบกับสภามหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2550 มีนโยบายให้ปรับหน่วยกิต ชุดวิชาระดับบัณฑิตศึกษาจาก “ชุดวิชาละ 5 หน่วยกิต” เป็น “6 หน่วยกิต” การปรับดังกล่าว มีผลกระทบต่อระบบ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และจำนวนหน่วยกิตของชุดวิชาวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ รวมถึงมีผลกระทบต่อขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์จากเดิม “นักศึกษาส่งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ฉบับที่ยังไม่ได้เข้าเล่มมาเพื่อรับรองฯ ที่คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. หมายถึง การสำเร็จการศึกษาโดยอัตโนมัติ (คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. รับรองฯ แล้ว สำนักบัณฑิตศึกษาจะเสนอรายชื่อนักศึกษาไปที่สภาวิชาการ เพื่ออนุมัติสำเร็จการศึกษา จากนั้นจึงส่งหน้าอนุมัติวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ให้ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาฯ ลงนาม และระบุวันที่ สภาวิชาการจัดประชุม จากนั้นส่งไปทำปกเข้าเล่มที่ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ) ดังนั้นเมื่อการเผยแพร่ผลงาน เป็นเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา และหากคงดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการแบบเดิม การ

รับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. จะดำเนินการได้เมื่อผลงานหรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ได้รับการตอบรับให้ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ และเป็นที่ทราบดีว่าการรอการตีพิมพ์เผยแพร่ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน จึงเป็นเหตุผลที่ต้องมีการปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มฯ รวมถึงปรับกระบวนการดำเนินการรับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. จาก “รับรองฯ เพื่อการสำเร็จการศึกษา” เป็น “รับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์” หมายถึงการสอบผ่านชุดวิชาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์” และปรับวันที่ระบุในหน้าอนุมัติจาก “วันที่สภาวิชาการ อนุมัติสำเร็จการศึกษา” เป็น “วันที่คณะกรรมการสอบปกป้องเห็นชอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร” และเพื่อให้ได้ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัย จึงเป็นเหตุผลให้มีการปรับ/ประเมินการปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์เพื่อให้เหมาะสมสำหรับกับบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และประเมินกระบวนการตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ที่พัฒนาขึ้น

3. การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาของมสธ. ดำเนินตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 คือ 1) ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท/เอกจะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการฯ และ 2) เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาของแต่ละหลักสูตร รวมถึงนโยบายการจัดการเรียนการสอนของสภามหาวิทยาลัย ที่มีการปรับ

จำนวนหน่วยกิตของชุดวิชาระดับบัณฑิตศึกษา (คู่มือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2553)

แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาบัณฑิตศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2541) คือการจัดการเรียน การสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างกันไม่ต้องพบหน้ากันหรือ พบบ้างเป็นบางครั้ง ดังนั้นการบริการที่ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับความสะดวกและมีความพึงพอใจใน ทุกกิจกรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาในระบบ การศึกษาทางไกล วิธีที่หน่วยงานที่ให้บริการในมหาวิทยาลัย ใช้ในการหาข้อมูลเพื่อพัฒนา/ปรับปรุงการบริการให้เป็นไป ตามมาตรฐานตามและเป้าหมายของหน่วยงาน (สำนักงาน กพ. 2552) คือการสังเกต สัมภาษณ์ รวมถึงการวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและปัญหา (สมชาติ กิจยรรยง 2536) ซึ่ง การวิจัยนี้ถือว่าข้อมูลทางตรงหรือคำตอบทุกคำตอบที่ได้รับ จากผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียล้วนเป็นข้อมูลสำคัญ และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนา/ปรับปรุงการบริการ

นอกจากนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย อาทิ ผู้บริหารในที่นี้หมายถึง คณะกรรมการ บัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา และบุคลากรที่ ปฏิบัติงาน ถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมีส่วนร่วม ดังนี้ 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน 3) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) มี ส่วนร่วมในการประเมินผล (ธีระพงษ์ แก้วหาญ 2543) เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับการขพัฒนาหรือปรับปรุง กระบวนการหรือขั้นตอนนั้น ๆ

4. วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเพื่อปรับปรุงขั้นตอนการ ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และ ดุษฎีนิพนธ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ ประเมินกระบวนการที่พัฒนาขึ้น

4.1 การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะก่อนปรับปรุงขั้นตอนการ ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และ ดุษฎีนิพนธ์ (ที่มาของปัญหาที่ทำให้ต้องปรับปรุงขั้นตอนฯ) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดจากการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่ม วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

ระยะที่ 2 ระยะปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจ รูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ วัตถุประสงค์เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพการณ์ใน ระยะที่ 1 มาประมวลและออกแบบขั้นตอนการดำเนินงาน ใหม่ให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการเรียนการสอน ชุด วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ในระบบการศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัย

ระยะที่ 3 ระยะประเมินการปรับปรุงขั้นตอนการ ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎี นิพนธ์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ขั้นตอนปรับปรุงใหม่ โดยศึกษาจากนักศึกษาที่ส่ง วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์เพื่อตรวจรูปแบบฯ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2553 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก และการ สทนากลุ่มเพื่อประเมินผลขั้นตอนการดำเนินงานที่ ปรับปรุงใหม่ว่าสามารถลดระยะเวลาการจัดทำรูปเล่ม นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพอใจและยอมรับขั้นตอนและกระบวนการ ตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ที่ปรับปรุงใหม่

4.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูล ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนบัณฑิตศึกษา และปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานดำเนินงานตรวจ รูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ มา ประมวลเพื่อปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและ จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

2. สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นนักศึกษา ระดับปริญญาโทและเอกที่อยูในช่วงการปรับปรุงขั้นตอนการ ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และ ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 11 คน (สาขาวิชาละ 1 คน นักศึกษาที่ อยู่ในช่วงการปรับปรุงขั้นตอนที่มาขอรับบริการฯ มีจำนวน 51 คนจาก 11 สาขาวิชา) ใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่มาขอรับบริการที่ ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา และสัมภาษณ์ทาง โทรศัพท์

3. สัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูล ที่เป็นอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรือดุษฎีนิพนธ์ (อาจารย์ที่ปรึกษา 11 สาขาวิชา ๆ ละ 1 คน) ที่อยูในช่วงการปรับปรุงขั้นตอนการ

ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และ
ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 11 คน

4. สันทนากลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปรับ
ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่ม
วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ 2 กลุ่ม คือ 1)
กลุ่มบุคลากรจากหน่วยงานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาประจำ
สาขาวิชา จำนวน 27 คน และ 2) บุคลากรของสำนัก
บัณฑิตศึกษา จำนวน 9 คน

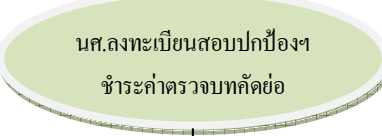
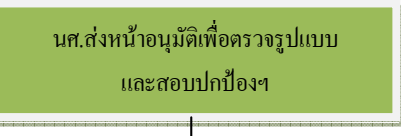
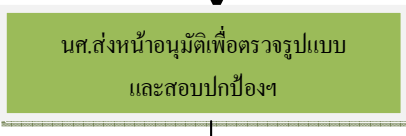
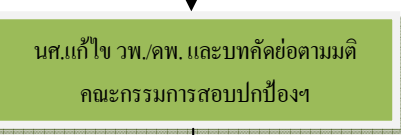
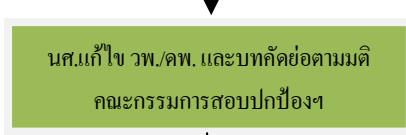
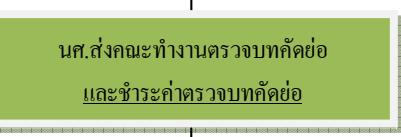
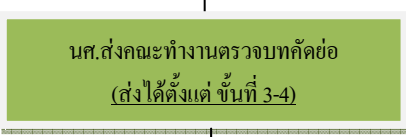
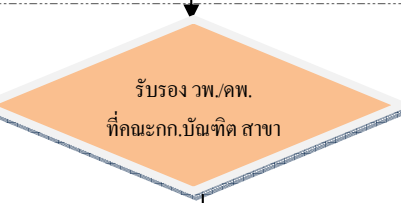
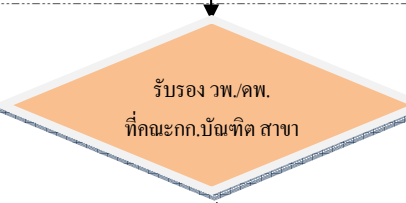
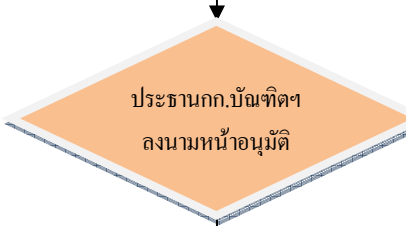
5. ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ระยะก่อนปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน
ตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์
ใช้วิธีศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และสาเหตุ
ผลการวิจัยระยะนี้พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบ
และจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ที่ใช้อยู่ไม่สอดคล้อง
กับเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา ที่กำหนดให้ต้องเผยแพร่
ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานจากวิทยานิพนธ์หรือดุษฎี
นิพนธ์ และหากคงการดำเนินการแบบเดิม จะมีผลทำให้ 1)
ไม่สามารถรับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุม
คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. เพราะต้องรอให้ผลงาน
จากวิทยานิพนธ์หรือ ดุษฎีนิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์
เผยแพร่ตามเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา และ 2) วันที่
ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. ลงนามในหน้าอนุมัติใช้
วันที่สภาวิชาการให้ความเห็นชอบการสำเร็จการศึกษา ทำให้
ไม่สามารถจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ เพราะ
ต้องรอหน้าอนุมัติ เหตุผลข้างต้นให้ต้องปรับปรุงขั้นตอน
การดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์
และดุษฎีนิพนธ์

ระยะที่ 2 ระยะปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจ
รูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์
จากการประมวลปัญหาและสาเหตุในระยะที่ 1 ทำให้ได้
ขั้นตอนการดำเนินงานที่ออกแบบใหม่ ผลการวิจัยระยะนี้ ทำ
ให้ได้ทางเลือกในการจัดทำรูปเล่มเพิ่มเติม จากเดิม

“กำหนดให้นักศึกษาจะต้องส่งทำปกเข้าเล่มที่ศูนย์ฝึกอบรม
เทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติเท่านั้น” เป็น “นักศึกษา
สามารถดำเนินการทำปกเข้าเล่มได้เอง หรือจะส่งให้ศูนย์
ฝึกอบรมฯ ดำเนินการให้” นอกจากนี้ได้ปรับหลักคิดเรื่องการ
รับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ
บัณฑิตศึกษา มสธ. จาก “รับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์
เพื่อการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเอก” เป็น
“รับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการ
บัณฑิตศึกษา มสธ. หมายถึงการรับรองฯ เพื่อการสอบผ่าน
ชุดวิชาวิทยานิพนธ์ หรือดุษฎีนิพนธ์” สรุปสาระที่ปรับขึ้นนี้
คือ 1) การลงวันที่ในหน้าอนุมัติเดิมใช้ “วันที่สภาวิชาการให้
ความเห็นชอบการสำเร็จการศึกษา” เป็น “วันที่
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ รับรองว่า
วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโทหรือเอก” 2) รูปแบบบทคัดย่อ
ภาษาไทยและอังกฤษ ปรับเพิ่ม “รหัสนักศึกษาและปี
การศึกษาที่สำเร็จการศึกษา” จากเดิม “มิได้ระบุรหัส
นักศึกษาและปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา” การปรับ
ขั้นตอนนี้ทำให้ 1) นักศึกษาสามารถดำเนินการทำปกเข้าเล่ม
ได้หลังจากวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ผ่านการรับรองต่อที่
ประชุมคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. เพราะไม่ต้องรอ
เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา (เผยแพร่ผลงานฯ) ทำให้ลด
ระยะเวลาในการทำปกเข้าเล่มได้ 210 วัน หรือ 7 เดือน (ศูนย์
ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ ใช้เวลาทำปกเข้าเล่มฯ
ประมาณ 7 เดือน) และ 2) ลดจำนวนวิทยานิพนธ์หรือดุษฎี
นิพนธ์ที่ต้องส่งให้มหาวิทยาลัย จากเดิม “ส่งวิทยานิพนธ์หรือ
ดุษฎีนิพนธ์ จำนวน 3 เล่ม” (สำนักบรรณสารสนเทศ 1 เล่ม
หอสมุดแห่งชาติ 1 เล่ม และสำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ 1 เล่ม) เป็น “ส่งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ 1 เล่ม”
(สำนักบรรณสารสนเทศ 1 เล่ม) และ CD 3 ชุด (สำนักบรรณ
สารสนเทศ 1 ชุด หอสมุดแห่งชาติ 1 ชุด และสำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 1 ชุด) ทำให้นักศึกษาประหยัด
ค่าใช้จ่ายในการจัดทำเล่มฯ การเปรียบเทียบขั้นตอนการ
ดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎี
นิพนธ์ก่อนและหลังปรับขั้นตอน ปรากฏดังตารางที่ 1

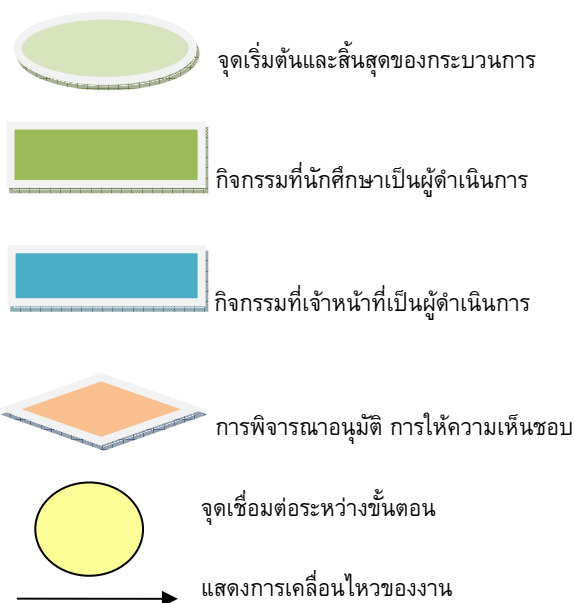
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์
ก่อนปรับขั้นตอนและหลังปรับขั้นตอน

ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์				
ขั้นที่	ก่อนปรับ	เวลา	หลังปรับ	เวลา
1		30 วัน		30 วัน
2		1 วัน		1 วัน
3		30 วัน		30 วัน
4		7 วัน		7 วัน
5		15 วัน		15 วัน
6		15 วัน		15 วัน
7		15 วัน		15 วัน
8		60 วัน		2 วัน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจสอบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์				
ขั้นที่	ก่อนปรับ	เวลา	หลังปรับ	เวลา
9	สภาวิชาการ ให้ความเห็นชอบฯ	15 วัน	นศ.ทำปกเข้าเล่ม วพ./คพ. และส่งสำนักบัณฑิตศึกษา	15 วัน
10	ประธานกก.บัณฑิตฯ ลงนามหน้าอนุมัติ	2 วัน	รอกครบเงื่อนไข* สำเร็จการศึกษา	60 วัน
11	สภามหาวิทยาลัย อนุมัติปริญญา	30 วัน	สภาวิชาการ ให้ความเห็นชอบฯ	15 วัน
12	ส่งศูนย์ฝึกฯ ทำปกเข้าเล่ม (7 เดือน)	210 วัน	สภามหาวิทยาลัย อนุมัติปริญญา	30 วัน
			เสร็จสิ้นกระบวนการ	235 วัน
13	ศูนย์ฝึกฯ ส่งวพ./คพ. ให้ นศ. และสำนักบัณฑิตศึกษา	15 วัน	*เงื่อนไขสำเร็จการศึกษา 1. เรียนครบโครงสร้าง ได้คะแนนเฉลี่ย 3.00 2. ส่งวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ 3. วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ ได้รับการเผยแพร่ 4. ไม่มีหนี้สินค้างชำระ	
	เสร็จสิ้นกระบวนการ	445 วัน		

สัญลักษณ์ที่ใช้

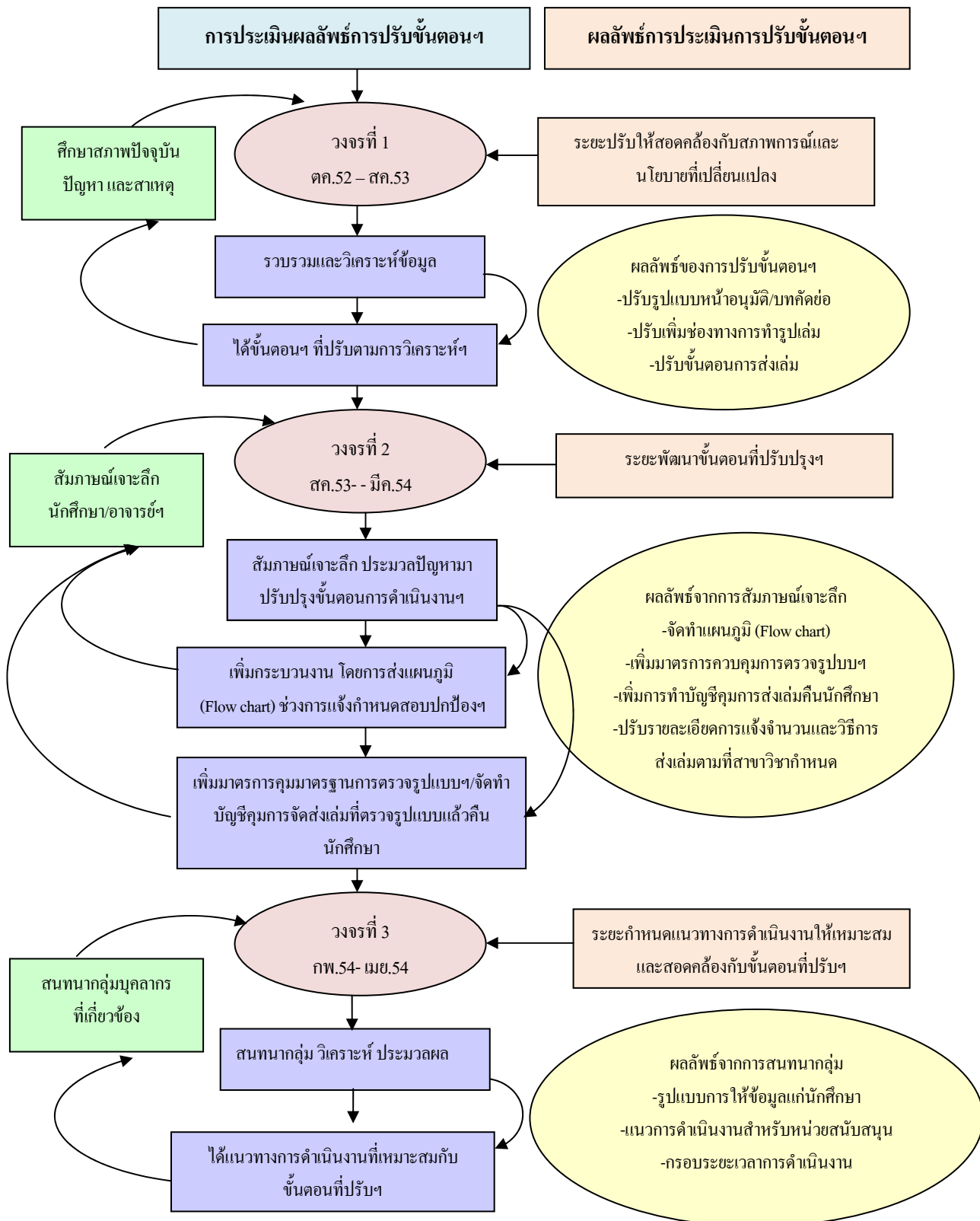
ระยะที่ 3 ระยะประเมินการปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ระยะนี้ใช้วิธีสัมภาษณ์เจาะลึกนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา และสนทนากลุ่มบุคลากรจากหน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปรับขั้นตอนฯ ผลการวิจัยระยะนี้ทำให้ทราบปัญหาที่เกิดจากการปรับขั้นตอนและกระบวนการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์พัฒนาใหม่ (การวิจัยระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เป็นการศึกษาต่อเนื่องสัมพันธ์กัน) เพื่อให้เห็นภาพการดำเนินการวิจัยอย่างชัดเจน ในระยะที่ 3 จึงแบ่งเป็นวงจรพัฒนา ดังนี้

วงจรที่ 1 ระยะปรับให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงจากภายนอกมหาวิทยาลัยในเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ของ สกอ. และ สมศ. รวมถึงปรับตามนโยบายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย วงจรที่ 1 ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2552 - สิงหาคม 2553 หลักคิด คือการรับรองวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ต่อที่ประชุมคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มสธ. เพื่อรับรองการสอบผ่านชุดวิชาวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์

วงจรที่ 2 ระยะพัฒนาขั้นตอนฯ วงจรที่ 2 ดำเนินการในช่วงเดือนสิงหาคม 2553 - มีนาคม 2554 มีการทำแผนภูมิ (Flow chart) ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบ

และจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ส่งให้นักศึกษาช่วงแจ้งกำหนดการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ วงจรนี้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากการปรับขั้นตอนฯ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบรายละเอียดของขั้นตอนฯ ที่ปรับใหม่ นอกจากนั้นได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนา อาทิ 1) พัฒนาแบบฟอร์มกำกับมาตรฐานการตรวจรูปแบบฯ เนื่องจากนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการกำกับมาตรฐานผู้ตรวจรูปแบบฯ 2) พัฒนาการจัดทำบัญชีคู่มือการจัดส่งวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์เพื่อคืนนักศึกษา เนื่องจากได้รับข้อร้องเรียนจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สูญหาย/ส่งไม่ถูกต้องตามที่อยู่ที่ให้ไว้ และ 3) ปรับขั้นตอนการรับเล่มจากนักศึกษา (วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ฉบับที่ทำปกเข้าเล่มแล้ว) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาโดยให้นักศึกษาส่งเล่มที่ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา ที่เดียว และฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษาจะเป็นผู้ส่งเล่มฯ ต่อให้อาจารย์ที่ปรึกษา (เดิมนักศึกษาเป็นผู้ส่ง)

วงจรที่ 3 ระยะกำหนดแนวทางการดำเนินงาน วงจรที่ 3 ดำเนินการในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2554 ระยะนี้เป็นระยะการหาข้อตกลงสำหรับหน่วยสนับสนุนของมหาวิทยาลัย เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรับใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีดำเนินการใช้การสนทนากลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและกระบวนการตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่ม คือ 1) กลุ่มบุคลากรจากหน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และหน่วยสนับสนุนจากสำนักบัณฑิตศึกษา เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน ผลการวิจัยระยะนี้ได้แนวทางในการดำเนินงานสนับสนุนสำหรับหน่วยเลขานุการกิจบัณฑิตศึกษาประจำสาขาวิชา และ 2) กลุ่มบุคลากรจากหน่วยสนับสนุนของสำนักบัณฑิตศึกษา เพื่อกำหนดแนวทางสนับสนุนอย่างมีเอกภาพและกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละภาคการศึกษา ผลลัพธ์ได้แนวทางสนับสนุนของสำนักบัณฑิตศึกษา และได้กรอบระยะเวลาในการดำเนินงานเรื่องการขอสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาเพื่อให้ทันในแต่ละภาคการศึกษา รายละเอียดของวงจรพัฒนาปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วงจรการประเมินการปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

6. การอภิปรายผล

จากการวิจัยเพื่อประเมินการปรับขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ พบประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

6.1 ระบบบริการงานตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล การทำคู่มือและ Template การพิมพ์วิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ต้องให้รายละเอียดพร้อมตัวอย่างประกอบ ระบบการตรวจสอบการส่งคืนวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ที่ตรวจรูปแบบเสร็จแล้วต้องมีการรับรองว่าถึงมือเจ้าของวิทยานิพนธ์หรือดุขฎีนิพนธ์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช 2541) คือการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ห่างกัน ไม่ต้องพบหน้ากันหรือพบบ้างเป็นบางครั้ง และสอดคล้องกับ สมชาย กิจยรรยง (2536) ที่กล่าวถึงหลักการสำคัญในการให้บริการที่ต้องคำนึงถึงความพึงพอใจต่อการบริการที่ต้องล่วงรู้ถึงความต้องการของลูกค้า ซึ่งในที่นี้หมายถึง นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์ระบบบริการงานตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ และใช้เป็นกรอบในการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่ม และการที่จะได้มาซึ่งกระบวนการและขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่ ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การดำเนินการใช้ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตามที่ ชีระพงษ์ แก้วหาญ (2543) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะต้อง 1) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งในที่นี้ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุ รวมถึงได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมหาแนวทางในการดำเนินการ ผลการวิจัยทำให้ได้ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ที่ทุกฝ่ายยอมรับ และสามารถช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับขั้นตอนดังกล่าวให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลได้เป็นอย่างดี

6.2 มาตรฐานการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ นักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา มุ่งหวังที่ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา ที่ทำหน้าที่ในการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ต้องมีมาตรฐานการตรวจรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีความแม่นยำและสามารถการตรวจรูปแบบฯ ได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาบุคลากรและระบบการตรวจรูปแบบฯ เป็นสิ่งจำเป็นของการศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ : แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (สำนักงาน ก.พ. 2552) ที่กำหนดตัวชี้วัดโดยคำนึงถึงผลสำเร็จจากการปฏิบัติหน้าที่จากกระบวนการหรือเนื้อหาเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจสูงสุด

6.3 การทำปกเข้าเล่มวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติยังป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อระบบมาตรฐานรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุขฎีนิพนธ์ (สำนักงาน ก.พ. 2552) และเป็นไปตามนโยบายของมหาวิทยาลัยในเรื่องการรวมบริการ ประสานภารกิจ จากการปรับขั้นตอนดังกล่าว ทำให้ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติ ได้ปรับกระบวนการทำปกเข้าเล่มให้มีความรวดเร็วขึ้น และมีระบบการแจ้งนักศึกษาเมื่อดำเนินการทำปกเข้าเล่มเรียบร้อยแล้ว

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) มหาวิทยาลัย ควรทบทวนนโยบายเรื่องการให้บริการแก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีงานหลายงานที่ต้องใช้การสื่อสารในลักษณะการสื่อสาร 2 ทาง เช่น การสอบถามเรื่องรูปแบบการพิมพ์วิทยานิพนธ์หรือข้อปัญหาต่าง ๆ ในการจัดพิมพ์ การแจ้งข่าว การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2) มหาวิทยาลัย ควรพัฒนาระบบการตรวจสอบสถานะการดำเนินการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และ ดุขฎีนิพนธ์ทางเว็บไซต์หรือเพิ่มช่องทางเพื่อให้ นักศึกษาสามารถตรวจสอบสถานะการดำเนินการด้วยตนเอง

3) มหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการดำเนินงานของสาขาวิชาและสำนักบัณฑิตศึกษา เพื่อ

เชื่อมโยงงานที่สัมพันธ์หรือต่อเนื่องกัน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1) งานตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

1.1) ควรปรับปรุงคู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ให้ถูกต้องตามรูปแบบการพิมพ์ ตามหลักการอ้างอิง

1.2) ควรมีการฝึกอบรมและสร้างมาตรฐานผู้ทำหน้าที่ตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมสำหรับงานตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

1.3) ควรกำหนดมาตรฐานการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ โดยพัฒนาแบบตรวจสอบความถูกต้อง (Checklist)

1.4) ควรมีกลไกในการให้ความรู้แก่นักศึกษา เพื่อให้สามารถจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ได้ถูกต้องตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

1.5) ควรพัฒนาระบบการจัดส่งเอกสารวิทยานิพนธ์ และดุษฎีนิพนธ์ให้เป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้

2) งานทำปกเข้าเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์

2.1) ควรกำหนดมาตรฐานของระยะเวลาที่ศูนย์ฝึกอบรมเทคโนโลยีการพิมพ์แห่งชาติใช้การทำปกเข้าเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ กรณีที่ส่งทำปกเข้าเล่มที่มหาวิทยาลัย

2.2) ควรกำหนดมาตรฐานการทำปกเข้าเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ ในเรื่องสีปก ขนาดปก รูปแบบและขนาดของตัวอักษร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา ที่เล็งเห็นความสำคัญของงานวิจัยจากภาระงานประจำและได้ให้ทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา ที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำทั้งในรูปแบบของหัวหน้า อาจารย์ และเพื่อนร่วมงาน ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และจะขาดมิได้คือนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ช่วยให้งานนี้ได้ข้อมูลที่มีประโยชน์ทำให้มหาวิทยาลัยได้ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจรูปแบบและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์ใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2548) “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548” ประกาศ ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548
- ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2543) *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาคม ประชาสังคม. ขอนแก่น: โครงการจัดตั้งมูลนิธิเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ชมรม นักวิชาการสาธารณสุข ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* 2543
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักบัณฑิตศึกษา ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา (2553) *คู่มือ นัก คี ก ษ า ระ ด บ บั ณ ทิต คี ก ษ า มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช* 2553
- _____. (2553) “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2553” ประกาศ ณ วันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2553
- _____. สำนักบัณฑิตศึกษา ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา (2553) *คู่มือและหลักสูตรระดับปริญญาเอกสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช* 2553
- _____. สำนักบัณฑิตศึกษา ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา (2551) *คู่มืออาจารย์บัณฑิตศึกษา นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช* 2551
- _____. สำนักบัณฑิตศึกษา ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา (2551) *คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช* 2551
- _____. 20 ปี มสธ. แห่งการพัฒนา (2541) นนทบุรี โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2541
- สมชาติ กิจรยาง (2536) *สร้างบริการ สร้างความประทับใจ*. กรุงเทพมหานคร เดช-เอน การพิมพ์ 2536
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานบุคคล (2552) *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ: แนวทางการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย นนทบุรี บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด* 2552 คั่นดิน 29 พฤษภาคม 2555 จาก http://cyberclass.msu.ac.th/uploads/libs/html/4514/unit04_003.htm